

prof. Marian Oslislo
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
Wydział Projektowy

Opinia o dorobku artystycznym, dydaktycznym i organizacyjnym dr Małgorzaty Locher sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Sztuki, w dyscyplinie Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki wszczętym przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej w Warszawie.

Jako osiągnięcia naukowe albo artystyczne stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny dr Małgorzata Locher wskazała wystawę grafiki i malarstwa „Blask” w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie w 2019 r. oraz monografię: „Blask – świat widzialny jako metafora Niewidzialnego”, Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego, Kraków 2020 r.

Dr Małgorzata Locher jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom magisterski na Wydziale Grafiki uzyskała w 1993 r. W 2002 r. ukończyła studia podyplomowe w zakresie scenografii na Wydziale Malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

W 2010 r. uzyskała stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne na Wydziale Grafiki w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W 2013 r. ukończyła Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II, Wyższy Instytut Teologiczny im. NMP Stolicy Mądrości w Częstochowie. Jest absolwentką Studium Pedagogicznego dla nauczycieli akademickich na Politechnice Krakowskiej w 2013 r. Dr Małgorzata Locher jest również absolwentką Państwowego Liceum Muzycznego w Krakowie. W 1983 r. uzyskała dyplom zawodowy muzyka – przedmiot główny – skrzypce.

Jej działalność artystyczna, aktywność zawodowa rozpoczyna się w latach osiemdziesiątych.

Od 1984 do 1996 r. współpracowała jako artystka z „Piwnicą pod Baranami” w Krakowie (skrzypce, śpiew, kostium, scenografia, wystawy). W latach 2011 - 2013 pracowała w charakterze wykładowcy na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II, Wyższy Instytut Teologiczny im. NMP Stolicy Mądrości w Częstochowie. W 2011 r. została asystentką na Wydziale Ogrodnictwa w Katedrze Dendrologii i Architektury Krajobrazu na Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Od 2014 r. do chwili obecnej pracuje jako adiunkt na Wydziale Biologii i Ogrodnictwa na Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

W materiałach przewodowych habilitantka zamieściła wykaz swoich osiągnięć artystycznych, wystaw indywidualnych oraz zbiorowych w kraju i za granicą oraz innych aktywności zawodowych związanych z pracą pedagogiczną.

Na podstawie danych, załączonych przez habilitantkę w materiałach przewodowych, można stwierdzić, że wachlarz jej zawodowych i artystycznych aktywności jest bardzo szeroki.

W Autoreferencie pisze, cyt.: *Jestem rodowitą krakowianką i sam ten fakt może wyjaśniać moją konserwatywną, w pewnym stopniu, postawę artystyczną, tak charakterystyczną dla mieszkańców tego historycznego miasta.* Muszę przyznać, że znam paru artystów pochodzących z Krakowa, których nie można w żaden sposób określić mianem twórców prezentujących konserwatywną postawę. Niemniej Locher jest artystką niezwykle konsekwentną w swoich wyborach.

Jej bardzo tradycyjne podejście do sztuki może budzić często zdziwienie u współczesnych, szczególnie gdy chodzi o kręgi artystyczne trzeciej dekady XXI w. W swojej aktywności twórczej stoi na przeciwległym biegunie wobec krytycznych trendów w sztuce współczesnego art worldu. Jej studia teologiczne z pewnością umacniają ją w artystycznych wyborach i determinują jej postawę życiową.

Jako pierwsze fascynacje z obszaru sztuki dr Małgorzata Locher wskazuje grafikę i malarstwo. Ta pasja pozostała z nią do dziś. Artystka otrzymała solidne wykształcenie w tych dziedzinach w krakowskiej ASP. Swobodnie operuje techniką wklęsłodruku, pokonując opór materii w wielkoformatowych matrycach. Wykonuje grafiki czarno-białe jak i wielobarwne. Kolor równie mocno wybrzmiewa w jej malarstwie oraz pastelach. Niewyczerpaną inspiracją jest dla niej bezpośredni kontakt z naturą. Artystka w Autoreferacie pisze o pracy artystycznej w plenerze, kiedy uruchamiają się z większą intensywnością wszystkie zmysły. Ta namacalność rzeczy daje jej energię do tworzenia. Powrót do źródła jest oczyszczający. Natura, obcowanie z nią i jej przeżywanie w twórczym akcie daje artystce poczucie naturalnej pełni.

Locher pisze w Autoreferacie o swojej pracy, kiedy odwiedza różne miejsca dalekie od miejskich centrów, tj.: Łoniowa, Złota, Gwoździec koło Zakliczyna nad Dunajcem czy Mszana Górna w Gorcach. Często artystyczna wyprawa kończy się szybko przygotowaną wystawą w tych właśnie miejscowościach. Za salę wystawową służy np. remiza strażacka, a wernisaż otwiera lokalny ksiądz proboszcz. Ta gotowość artysty na niemal natychmiastowe dzielenie się swoją sztuką z drugim człowiekiem jest dla mnie ujmująca. To budowanie wspólnoty duchowej miejsca i ludzi. Sztuka pojmowana jako misja i jednocześnie zwyczajna, codzienna praca. To część życia, przeżywania świata i jego rozumienia, jak mawia ks. prof. Jan Sochoń, cyt.: *Piękno pobudza do czynienia dobra.* Dzieje się to wszystko w miejscach pozbawionych jupiterów i blichtru, blisko zwyczajnych ludzi i ich codziennej egzystencji. Jest w tym również jakaś niekłamana skromność.

Dr Locher przytacza w swoim tekście słowa Leonarda da Vinci, dla którego studiowanie natury stanowiło podstawę w poszukiwaniu prawdy w sztuce i Boga jako stwórcy wszechrzeczy. Znaczącą część jej twórczości stanowią poszukiwania teoretyczne w zakresie filozofii, sztuki oraz teologii. W Autoreferacie pisze, cyt.: *Przyrodę otaczając mnie na co dzień traktuję jako swoisty język – zespół znaków, metafor i symboli, które niosą potencjał odwoływania się do piękna transcendentnego.*

Teologiczne studia habilitantki, jej światopogląd, aktywności życiowe i artystyczne oraz sposób przeżywania świata harmonijnie ze sobą współgrają. Podjęcie pracy na Uniwersytecie Rolniczym im. H. Kołłątaja w Krakowie na kierunkach Architektura Krajobrazu i Sztuka Ogrodowa wydaje się naturalnym zwieńczeniem jej działań i doskonałym sposobem na wykorzystanie jej licznych talentów.

W Monografii dr Locher w sposób bardzo zwięzły a zarazem precyzyjny przedstawia swoje dokonania artystyczne na tle własnych poszukiwań filozoficznych, estetycznych i teologicznych. Znalazły się tam również rozdziały przybliżające jej osobiste fascynacje, noszące następujące tytuły: Góry, Odbicia w wodzie, Nenufary, Las – Prześwity, Dotyk.

Analizując sztukę Małgorzaty Locher bardzo trudno jest mi wyodrębnić jakiś zdecydowany, charakterystyczny dla niej sposób obrazowania. Jej sztuka mieni się różnymi kolorami, od na pierwszy rzut oka naiwnych przedstawień codzienności i mistycznych przestrzeni zarezerwowanych dla sfery przeżyć religijnych, do artefaktów bardziej wyrafinowanych formalnie poświęconych naturze i krajobrazowi.

To kolor buduje światło, które w pracach Locher ma wymiar fizyczny i mistyczny. Odnajduję w sztuce Locher powidoki obrazów Czapskiego, Maciejewskiego, Rafała Malczewskiego, Chagalla. Odnoszę wrażenie, że sztuka cenionych przez nią artystów ma dla habilitantki niebagatelne znaczenie, te odniesienia zdecydowanie jednak nie są nachalne.

To, co ją często motywuje i daje asumpt do pracy, to nieustający zachwyt na światem realnym i jego obrazami. Wielka radość w obcowaniu z pejzażem, sytuacje i zdarzenia zwykłe, które finalnie nie są wcale takie oczywiste i mało znaczące. W nowoczesnym świecie kod cywilizacyjny jest nieustannie rozczłonkowywany na niezliczoną liczbę kawałków. Próbuje się układać z nich nowe byty, szukać dodatkowych znaczeń, tworzyć nowy ład. Cyberprzestrzeń uruchomiła wiele nieznanых dotąd aktywności. Współczesny człowiek się z nimi mierzy, próbuje nadążyć za permanentnym rozwojem. Artystka jednak twardo kroczy własną drogą, zawierając intuicji, mądrości swoich mistrzów i tradycyjnym wartościom.

W sposób szczególny interesuje ją problematyka światła, jak pisze.: (...) *jako jednego z fundamentalnych zagadnień sztuk wizualnych.*

Wystawa w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie nosi tytuł „Blask”. Światło staje się przedmiotem badań. Locher - humanistka zajmuje się nim w obszarze symbolicznym i metaforycznym. Podkreśla znaczenie gestu, który zostawia niepowtarzalny ślad w przestrzeni dzieła. Porównuje tę sytuację do własnych doświadczeń muzycznych jako skrzypaczki. Gra na instrumencie akustycznym ma coś wspólnego z twórczością malarską, graficzną wykorzystującą tradycyjne technologie. Poszczególne gesty, unikatowe i odpowiedzialne, adekwatne do proponowanych treści dopełniają otaczającą nas rzeczywistość.

Twórczość Małgorzaty Locher zaświadcza o istnieniu świata realnego, od którego cywilizacja współczesna wydaje się coraz bardziej oddalać.

Prace graficzne i malarskie, prezentowane na wystawie „Blask – świat widzialny jako metafora niewidzialnego” ukazują świat realny, naturę jako miejsce ludzkiej egzystencji ofiarowane nam przez Stwórcę. Bóg-Absolut jako światło najznakomitsze, dzięki któremu możemy widzieć świat, odczuwać i myśleć. Na wystawie pojawiają się również obrazy przedstawiające wodę. Artystka nadaje jej różne znaczenia, mistyczne i symboliczne, religijne i życiodajne. Światło i woda to życie, bez nich nie możemy egzystować. Dr Locher opisuje świat zwyczajny, bardzo bliski i ludzki. To, co często niezauważone, miejsca i chwile, które odsłaniają nam swoją potęgę i znaczenie. Poprzez te przedstawienia możemy doświadczyć czegoś więcej, zobaczyć światło, poczuć się częścią złożonej i pięknej całości, wejść w sacrum codzienności. Każdy może odnaleźć porządek świata, musimy tylko sami tego chcieć. Twórczość habilitantki zaprasza nas do uczynienia tego kroku. Wskazane w przewodzie habilitacyjnym dzieło oceniam pozytywnie.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dorobkiem twórczym i działalnością pedagogiczno-organizacyjną dr Małgorzaty Locher stwierdzam, że jej osiągnięcia spełniają wymogi ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz.1668), stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego dziedzinie Sztuki, w dyscyplinie Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

